

Januar 2007

33/07

Orientering fra formanden.....	3
Ordinær generalforsamling i IPTP	5
Seminarer og kurser	5
Seminarer.....	6
Substance abuse and personality disorders	6
Seminar med Lorna Smith Benjamin Ph.d.....	7
Seminar med Professor Glen O. Gabbard	9
Kurser	10
Introduktionskursus i brugen af MCMI III	10
Introduktionskursus i NEO-PI-R.....	11
Introduktionskursus i SCID-II.....	12
Certificeringskursus i MCMI III	13
Specialafsnit for behandling af svære personlighedsforstyrrelser	14
Bog anmeldelse	17
Kontingent.....	18
Kalender	19
Kontaktpersoner/bestyrelse	20

**IPTP, Smedehus
Psychiatric Hospital Roskilde
10-16 Smedegade, DK 4000 Roskilde, Denmark
Tlf (+45) 4732 7775 – e-mail rfdm@ra.dk – www.iptp.dk**

Orientering fra formanden

Et nyt år står for døren - *Godt Nytår* ønsker vi fra bestyrelsen til alle Instituttets medlemmer!

Atter i år har vi nogle spændende arrangementer:

Afdelingsleder, fagchef Per Nielsen fra behandlingsinstitutionen Ringgården står i spidsen for de to første arrangementer til belysning af sammenhængen mellem personlighed og alkoholmisbrug. Vi oplever i disse år en stigende interesse for at forstå sammenhæng mellem personlighed og spiseforstyrrelse, personlighed og psykose, personlighed og depression osv., og især har der været særlig fokus på sammenhængen mellem personlighed og misbrug. Det er naturligvis udtryk for et udbredt ønske om at dreje behandlingen væk fra en ren symptombehandling. Vi skal møde personen eller mennesket bag lidelsen, og personlighedspatologi, hvad enten den ytrer sig gennem patologi af selvet, tilbøjelighed til konflikter i interpersonelle relationer, kognitive dysfunktioner eller en emotionel labilitet, kan føre til et misbrug som forsøg på at lindre problemet. Patienten skal ikke blot have en symptombehandling for sit misbrug, men også skal have bearbejdet den bagvedliggende personlighedspatologi. Man har på Ringgården arbejdet med at udvikle behandlingssystemer, hvor man tager hensyn til disse patienter med ”dobbelt diagnoser”. Ved det første seminar den 18. januar fremlagde forskellige danske forskere og behandlere deres projekter. Ved det efterfølgende seminar den 29.-30. marts vil Roel Verheul og Samuel Ball belyse internationale erfaringer fra to førende centre inden for alkoholforskning og personlighedsforstyrrelser (se annoncering andet steds i dette nummer).

Speciallæge Ulrik Haahr har været primus motor i planlægning af et 2-dages seminar den 6.-7. marts med professor Lorna Smith Benjamin. Lorna Benjamin regnes for en af de mest kreative tænkere inden for den psykodynamiske tradition. Ikke alene har hun udviklet sit eget teoretiske system, men dets validitet er underbygget gennem empiriske studier af SASB-modellen (Structural Analysis of Social Behavior). Lorna Benjamin tilhører den interpersonelle tradition, som har haft andre vigtige bidragydere som Leary, Wiggins og Kiesler.

En af de trofaste venner af Instituttet, professor Glen O. Gabbard besøger os i dagene 13.-14. april. Som det fremgår af programmet, vil der denne gang dels være tale om en uddybning af hans udvikling af mind-body tænkningen, og dels være tale om to eftermiddage med supervision. Den bedst sælgende psykiatriske lærebog i nyere tid har været *Gabbard GO: Psychodynamic Psychiatry in*

Clinical Practice, og den foreligger nu i 4. udgave. Gabbard har senest redigeret *Oxford Textbook on Psychotherapy*.

Instituttet fortsætter traditionen med at tilbyde kurser i anvendelse af instrumenter til personlighedsvurdering. For forårssemestret er der planlagt kurser i MCMI, SCID II og NEO-PI-R. I skrivende stund foreligger der endnu ikke et internetbaseret scoringsprogram for MCMI, men der er indgået aftale mellem Dansk Psykologisk Forlag og et tysk firma om, at MCMI nu kan lanceres i Danmark til pc-/internetscoring.

WPA/ISSPD's uddannelsesprogram om personlighedsforstyrrelser er færdigt og godkendt af bestyrelsen for WPA. WPA-sekretariatet arbejder på at få lagt uddannelsesprogrammet på nettet, hvorfra det kan downloades gratis. Internetadressen er: [www.wpanet.org/education/educational programs](http://www.wpanet.org/education/educational_programs). Vi håber, Institutets medlemmer vil gøre flittigt brug af uddannelsesprogrammet. Instituttet vil overveje at tilbyde kurser i anvendelse af programmet, underbygget gennem brug af de slides, der er knyttet til programmet samt anvendelse af video. Arbejdet med at udvide WPA Section on Personality Disorders' aktiviteter fortsætter. Formanden skal til møde med forlaget Wiley i London for at drøfte muligheden af at lancere et nyt tidsskrift: *Journal on Personality and Mental Health*. Ligeledes er det under overvejelse at gøre IPTP til officielt sekretariat for WPA Section on Personality Disorders.

Også i dette Newsletter har vi fået en specialafdeling til at beskrive sit behandlingstilbud for patienter med personlighedsforstyrrelser, idet teamleder Mette Harpsøe Nielsen og afdelingslæge Kraka Bjørnholm præsenterer afdelingen på Bispebjerg Hospital.

Til slut vil jeg nævne, at vores hjemmeside er yderligere forbedret. Instituttet vil fremover også lancere sine arrangementer på ISSPD's hjemmeside: www.isspd.com.

Endnu en gang velkommen til et nyt spændende år i IPTP.

Erik Simonsen

Ordinær generalforsamling i IPTP

Der indkaldes hermed til ordinær generalforsamling

torsdag den 12. april 2007 kl. 17.00
Psykiatrien Roskilde, Smedehus, Smedegade 10-16, Roskilde

Dagsorden ifølge vedtægterne

1. Valg af dirigent og referent
2. Godkendelse af dagsorden
3. Bestyrelsens beretning om Instituttets virksomhed i det forløbne år, herunder evt. ad hoc udvalgs aktiviteter
4. Kassereren fremlægger revideret regnskab til godkendelse
5. Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år, herunder godkendelse af evt. ad hoc udvalg
6. Behandling af indkomne forslag
7. Fastlæggelse af budget og kontingent
8. Valg af bestyrelse samt suppleanter*
9. Valg af to revisorer
10. Valg af medlemmer til faste udvalg
11. Eventuelt

*Suppleant Per Nielsen er på valg og genopstiller.

Forslag til dagsorden ud over de faste punkter samt forslag til nye bestyrelsesmedlemmer skal være bestyrelsen i hænde inden 1. marts. *Der vil ikke blive udsendt yderligere indkaldelse.*

Bestyrelsen

*

Seminarer og kurser

For følgende seminarer og kurser gælder samme tilmeldings- og betalingsprocedure:

Tilmelding til Dorit Mortensen e-mail rfdm@ra.dk eller i nogle tilfælde via hjemmesiden www.iptp.dk, telefonisk: 4732 7775 eller 2628 2916. Kursusafgift betales inden seminaret/kurset på IPTP's konto i BG Bank: 1551-0004639677. Tilmelding er bindende, når betaling foreligger.

Seminarer

Substance abuse and personality disorders

Den 29. og 30. marts 2007 afholder IPTP i samarbejde med behandlingshjemmet Ringgården seminar med to prominente forskere inden for rusmiddelafhængighed og personlighedsforstyrrelser: lektor, klinisk psykolog Samuel A. Ball og professor og institutleder Roel Verheul fra henholdsvis USA og Holland. På seminaret vil oplæg og diskussioner foregå på engelsk

Kursusleder: forskningsoverlæge, forskningslektor Erik Simonsen, formand for Institut for PersonlighedsTeori og Psykopatologi og fagchef Per Nielsen, Ringgården

Discussants: Erik Simonsen og Per Nielsen

Tid: torsdag den 29. marts 2007 kl. 9.30-17.00
og fredag den 30. marts 2007 kl. 9.00-16.00

Sted: Ringgården, Strandvejen 1, Middelfart

Kursusafgift for medlemmer af IPTP 2.600 kr., for ikke-medlemmer kr. 2.900 kr.

Tilmelding senest 12. marts 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.

Foreløbigt program

Torsdag den 29. marts 2007

Roel Verheul: *Comorbiditet mellem afhængighed og personlighedsforstyrrelse – state of the art*

- specific diagnostic and treatment implications of comorbid personality disorders in the treatment of substance abuse
- treatment of personality disorders
- specific diagnostic and treatment implications of comorbid substance use disorders in the treatment of personality disorders

Roel Verheul har gennem de sidste 10 år haft stor betydning for forståelsen af forekomst af dobbeltdiagnoser med både misbrug og personlighedsforstyrrelse. I de senere år har hans forskning fokuseret mere på psykoterapi af personlighedsforstyrrelser end på misbrug.

Fredag den 30. marts 2007

Samuel Ball: *Behandling af dobbelt belastede klienter med rusmiddelafhængighed og personlighedsforstyrrelser: dobbelt fokuseret skema terapi*

Samuel Ball's primære forskningsområde er vurdering og behandling af personlighedsforstyrrelser hos misbrugere. Hans arbejde inkluderer validering af dimensionelle og flerdimensionelle undertyper af personlighed og misbrug. Han har udviklet den første manual for psykoterapi af de mest almindelige dobbeltdiagnoser: personlighedsforstyrrelser og rusmiddelafhængighed.

Seminar med Lorna Smith Benjamin Ph.d.

Interpersonel Rekonstruktiv Terapi og nye synspunkter på mentale lidelser. Integration af viden og forskning

Lorna Smith Benjamin er professor ved Department of Psychology, University of Utah, Salt Lake City samt professor ved Department of Psychiatry, University of Utah. I Danmark er hun mest kendt for instrumentet Structural Analysis of Social Behavior (SASB), brugt i adskillige forskningsprojekter.

Lorna Benjamin vil på seminaret gennemgå sin psykoterapeutiske model: Interpersonel Rekonstruktiv Terapi: en attachmentteoribaseret indgang til personlighed som systematisk kombinerer psykodynamisk teori, kognitiv adfærdsteori, klientcentrerede og humanistiske begreber. På andendagen præsenteres et alternativ til den medicinske deficit model samt SABS, som måler internaliserede repræsentationer og personlighedsmønstre.

Tid: tirsdag den 6. marts 2007 kl. 9.30-17.00
og onsdag den 7. marts 2007 kl. 9.00-16.00

Sted: FUHU's konferencecenter, Auditorium 1, Fiolstræde 44, Kbh. K

Kursusafgift for medlemmer af IPTP 2.200 kr., for ikke-medlemmer kr. 2.500 kr.

Tilmelding senest 16. februar 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.
Kurset søges godkendt i Psykologforeningen.

Foreløbigt program

Day 1: Interpersonal Reconstructive Therapy (IRT): an attachment-based approach to personality that systematically combines psychodynamic, cognitive behavioral, client centered and humanistic concepts

Morning Assessing personality and relating it to Axis I
Part A: Defining two cases of personality disorder according to DSM-IV, dimensional alternatives, and Benjamin's (1996) interpersonal descriptions

Part B: IRT case formulations for the NPD and BPD/OCDD examples and their comorbid Axis I disorders

Afternoon Treatment of personality and comorbid Axis I disorders using IRT
Part A: RT treatments for the illustrative NPD and OCDD cases.
Part B: Outcome data for IRT. Selected remedies for common difficulties adhering to the IRT model

Day 2: An alternative to the structural deficit version of the medical model

Morning Mental disorder in analogy to immune disease
Part A: Two views of mental disorder: Structural Deficit model and the Infectious disease model (allergy and autoimmune versions)
Part B: "Randomly selected" IRT cases show the power of the allergy/ autoimmune disease analogy. Reframing roles of medications and genetics

Afternoon Structural Analysis of Social Behavior (SASB) measures internalized representations and patterns of personality
Part A: Basic principles of SASB theory and assessment methods. Data connecting internalized representations and clinical syndromes
Part B: Clinical and Research uses of SASB. Avoiding common misuses of SASB and optimizing its versatility

Seminar med Professor Glen O. Gabbard

The mind-brain interface

Institut for Personlighedsteori og Psykopatologi (IPTP) har atter få tilsagn fra professor Glen O. Gabbard om afholdelse af seminar i Danmark. Glen Gabbard er professor i psykiatri ved University of Houston. Han har bag sig et omfattende forfatterskab på over hundrede artikler og flere bøger om psykiatri og psykoanalyse. I den meget velanskrevne og roste bog *Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice*, der i 2005 forelå i 4. udgave, har Gabbard grundigt argumenteret for integrering af biologisk og psykodynamisk tankegang.

Tid: Fredag den 13. april 2007 kl. 9.30-17.00
Lørdag den 14. april 2007 kl. 9.00-16.00

Sted: Hotel Prindsen i Roskilde

Kursusleder: Forskningslektor, forskningsoverlæge Erik Simonsen

Kursusafgift for medlemmer af IPTP 2.300 kr., ikke-medlemmer 2.600 kr.
Frokost og kaffe/te begge dage inkluderet.

Tilmelding senest 26. marts 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.

Foreløbigt program

Friday 13. April

09.15 – 09.30	Registration
09.30 – 12.30	The mind-brain interface in borderline personality disorder
11.00 – 11.20	Coffee/tea
11.20 – 12.30	The mind-brain interface in borderline personality disorder (cont'd)
12.30 – 13.30	Lunch
13.30 – 15.00	Case presentation
15.00 – 15.20	Coffee/tea
15.20 – 17.00	Case presentation

Saturday 14. April

09.00 – 10.30	A neuroscience perspective on transference and the therapeutic action of psychotherapy
10.30 – 10.50	Coffee/tea

10.50 – 12.00	A neuroscience perspective on transference and the therapeutic action of psychotherapy (cont'd)
12.00 – 13.00	Lunch
13.00 – 14.30	Case presentation
14.30 – 14.50	Coffee/tea
14.50 – 16.00	Case presentation

*

Kurser

Introduktionskursus i brugen af MCMI III (Millon Clinical Multiaxial Inventory III)

MCMI III er oversat til dansk, og der foreligger en dansk manual. Psykologisk Forlag står for udgivelsen. Der er udgivet et håndscoringsprogram, men forlaget forventer at lancere en web-baseret eller pc-baseret scoring i starten af 2007.

Kurset henvender sig til kliniske psykologer og psykiatere, der ønsker at anvende spørgeskemaet MCMI som personlighedstest som led i en diagnostisk evaluering.

Tid: Onsdag den 19. april 2007 kl. 9.00-15.30
Sted: Psykiatrien Roskilde, Aktivitetshuset, Smedegade 10-16, Roskilde
Underviser: Forskningslektor, forskningsoverlæge Erik Simonsen

Program:

- Gennemgang af personlighedsforstyrrelser
- Kort introduktion til Millons teorier og publikationer
- Introduktion til spørgeskemamethoden og alternativer til MCMI
- MCMI III's konstruktion, administration og anvendelsesmuligheder
- Fortolkning af MCMI III profiler

Kursusafgift: 1.400 kr. for medlemmer af IPTP, 1.600 kr. for ikke-medlemmer
Deltagerantal: Max. 20

Tilmelding senest 30. marts 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.

Introduktionskursus i NEO-PI-R

NEO-PI-R er sammen med MCMI-III og MMPI blandt de hyppigst anvendte spørgeskemaer til klinisk brug. NEO-PI-R beskriver 5 grundlæggende faktorer: Neuroticisme, ekstroversion, samarbejdsvillighed, åbenhed og samvittighedsfuldhed samt en række underliggende facetter. NEO-PI-R står knapt så stærkt i relation til en traditionel klassifikation af personlighedsforstyrrelser som fx MCMI-III, men har sin styrke i beskrivelsen af patientens ressourcer, stærke og svage sider. Testen er videnskabeligt velunderbygget og er valideret i flere transkulturelle studier. Den er hyppigt anvendt i forskningsprojekter, men har også vist sig at være et nyttigt instrument til brug for en almindelig psykologisk testning eller ved psykiatriske speciallægeerklæringer.

Tid: Fredag den 8. maj 2007 kl. 9.00-15.30

Sted: Psykiatrien Roskilde, Aktivitetshuset, Smedegade 10-16, Roskilde

Underviser: Forskningslektor, forskningsoverlæge Erik Simonsen

Kursusafgift: 1.800 kr. for medlemmer af IPTP, 2.000 kr. for ikke-medlemmer

Deltagerantal: max. 20

Tilmelding senest 17. april 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.

Program:

- Gennemgang af testens konstruktion og administration
- Kliniske anvendelsesmuligheder
- Gennemgang af eksempel på anvendelse i forskningsprojekt
- Gennemgang af en række sygehistorier, hvor testen har været anvendt som led i en klinisk udredning

Testen er udgivet af Dansk Psykologisk Forlag, og der foreligger en manual, som det forventes, at deltagerne har anskaffet sig inden kurset.

Introduktionskursus i SCID-II

SCID-II er et semistruktureret interview, der giver mulighed for at foretage en præcis diagnostisk vurdering af personlighedsforstyrrelserne, som de er defineret i det amerikanske diagnosesystem, DSM.

SCID-II kan anvendes som supplement til et almindeligt klinisk interview til at be- eller afkræfte en, eller flere diagnoser. Det kan endvidere anvendes suppleret med et spørgeskema bestående af de diagnostiske kriterier for alle personlighedsforstyrrelserne, hvorefter særligt ”ja”-besvarelserne danner baggrund for det efterfølgende interview, hvilket giver grundlag for et grundigt diagnostisk interview. Endelig kan det være en hjælp til at skærpe almindelig klinisk interviewteknik.

SCID-II findes i dansk oversættelse og udgives af Syddansk Universitetsforlag. SCID-II er et instrument, der egner sig til både forskning og den kliniske hverdag. Internationalt er der således publiceret flere artikler, hvor der er demonstreret test-retest og interraterreliabilitet. I dansk sammenhæng bruges instrumentet i flere igangværende forskningsprojekter.

Det forudsættes, at kursisten selv anskaffer sig SCID-II interviewhæftet inden kursusstart. Dette kan ske ved henvendelse på e-mail Press@forlag.ou.dk, www.universitypress.dk.

Tid: Fredag den 30. marts 2007 kl. 9.00-16.00
Sted: Psykiatrien Roskilde, Aktivitetshuset, Smedegade 10-16, Roskilde

Undervisere: Afdelingslæge Charlotte Freund og psykolog Rikke Bøye
Kursusafgift: 1.800 kr. for medlemmer af IPTP, 2.000 kr. for ikke-medlemmer

Deltagerantal: max. 20

Tilmelding senest 2. marts 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.

Certificeringskursus i MCMI III

Kurset henvender sig kun til kursister, der tidligere har deltaget i introduktionskursus i MCMI III

Opfølgings-/certificeringskursuset vil indeholde en valgfri mulighed for at få testet sin viden om prøven og sine evner til at lave en fortolkning af profiler. Det er en god idé før kurset at repetere noterne fra det første kursus.

Mål: At sætte deltagerne i stand til at lave fortolkninger af MCMI-profiler med særlig opmærksomhed på mulige fejlkilder i testen og i undersøgelsessituationen.

Metode: Workshop hvor hver deltager medbringer to profiler inkl. spørgeskema som overheads og som papirkopi (8 eksemplarer af hver). Disse diskuteres parvist; analyserne fremlægges i plenum. Generelle problemstillinger diskuteres i fællesskab. Profilerne bedes fremsendt til underviseren en uge inden kurset.

Prøve: Dagen afsluttes med en prøve, der tester baggrundsviden om testen. Er resultatet af prøverne (fortolkning af profiler og MC) tilfredsstillende, tilsendes deltagerne efterfølgende et certifikat.

Tid: Mandag 18. juni og tirsdag den 19. juni 2007, begge dage kl. 9.00-15.30

Sted: Aktivitetshuset, 1. sal, Psykiatrien Roskilde, Smedegade 10-16, Roskilde

Underviser: Forskningslektor, forskningsoverlæge Erik Simonsen

Deltagerantal: Max. 8

Kursusafgift: 2.800 kr. for medlemmer af IPTP, 3.200 kr. for ikke-medlemmer

Tilmelding senest 25. maj 2007 til Dorit Mortensen på rfdm@ra.dk.

*

Specialafsnit for behandling af svære personlighedsforstyrrelser

Bispebjerg Hospital E6

ved teamleder og psykolog *Mette Harpsøe Nielsen* og afdelingslæge *Kraka Bjørnholm*

Specialafsnittet for behandling af svære personlighedsforstyrrelser E 6 Bispebjerg Hospital, blev etableret 1. april 2004. Her omlagde man døgnpladser til dagbehandlingspladser for at kunne give et mere målrettet og specifikt tilbud til - samt at undgå uhensigtsmæssige indlæggelser af de alvorlig personlighedsforstyrrede patienter. Baggrunden for denne omlægning bygger på de behandlingstilbud og forskningsresultater som bl.a. A. Bateman i England og S. Karterud i Norge har vist giver en god effekt for denne målgruppe. Undersøgelserne viser, at svært personlighedsforstyrrede har ringe udbytte af døgnindlæggelse, men profiterer godt af psykoanalytisk funderet dagbehandling med en reduktion af selvdestruktiv adfærd, selvmordsforsøg, angst, depressive symptomer og interpersonelle problemer. Behandlingstilbuddet på E6 er sammensat af flere forskellige tilgange til patienten, og vi har valgt ligesom Karterud i Ullevål at kombinere den psykoanalytiske tilgang med kognitive elementer som f.eks. psykoedukation.

Tilbuddet er bygget op som et intensivt dagtilbud, og målgruppen er de svære personlighedsforstyrrede patienter, der har det for dårligt og er for ustabile til at kunne indgå i den almindelige ambulante behandling. Inklusionskriterierne er, at patienterne aldersmæssigt skal være mellem 18 og 50 år og have en diagnose F60 – 61 med eller uden ledsagende symptomer som depression, angst eller spiseforstyrrelse (BMI >18). De skal være i stand til at opretholde en dagligdag i eget hjem, men have en GAF mellem 40 – 50, hvilket er: Alvorlig forstyrrelse af social, arbejdsmæssig eller uddannelsesmæssig funktion. Patienterne skal udvise en vis refleksiv evne og have et ønske om længerevarende behandling samt ønske om forandring.

Eksklusionskriterierne er udtalte dyssociale og paranoide træk. Patienter, som opfylder kriterier for skizofreni, skizotypisk sindslidelse, bipolar affektiv sindslidelse, somatisk betinget sindslidelse eller intellektuel reduktion. Hvis skadeligt brug af alkohol, illegale stoffer og afhængighedsskabende medicin er et dominerende element i patientens problemstilling, anbefaler vi, at de først bliver henvist til afvænnings i andet regi, hvilket f.eks. kan foregå mens de står på venteliste til behandlingen i afsnittet.

Afsnittet har for tiden kapacitet til 14 patienter, der møder dagligt til gruppebehandling bestående af samtalegruppe, kropsgruppe, socialgruppe, tegnegruppe, kognitiv problemløsningsgruppe, psykoedukation og storgruppe. Grupperne fokuserer på forskellige dele af eller indgangsvinkler til patienten, og tanken er, at integrationen af disse tilgange hjælper patienten bedst muligt med at skabe en helhed på et ydre og et indre plan. Patienterne er delt op i to grupper, der fast følger hinanden gennem hele ugeprogrammet. Der er løbende udskiftning i grupperne (slow open), og patienterne bliver forberedt på, at der kan være observatører med i grupperne. Der har gennem det seneste år været en ventetid på 4–6 måneder fra patienten bliver sat på venteliste, til hun starter i behandlingen.

Behandlingen er opdelt i to faser, hvor den første fase er en intensiv behandling med dagligt møde i de forskellige terapigrupper med en varighed på 22 uger. Herefter er der et tilbud om at fortsætte i fase II behandling, som består af en samtalegruppe 1 gang om ugen i 1½ år, og i det første ½ år har de fortsat kontaktpersonsamtaler 1 gang ugentligt. Vi arbejder i øjeblikket på at gøre overgangen mellem de to behandlingsmoduler mere glidende, da der har været mange dropouts i denne fase af behandlingen. Vi undersøger, hvilke faktorer der spiller ind på denne tendens, for dermed at kunne ændre på dette mønster.

De kortsigtede mål er at få patienterne til at møde stabilt i behandlingen, kunne indgå i en gruppe og at reducere selvdestruktiv adfærd. De overordnede formål med behandlingen er at øge patienternes affektbevidsthed, give dem en mere sammenhængende selvoplevelse, samt styrke deres evne til at relatere sig adækvat til andre mennesker og omgivelserne.

Ved forvisitationssamtalen bliver patienterne bedt om at udfylde SCL 90, IIP og MCMI, og dette gentages ved afslutningen af fase I (intensivt dagprogram) og ved afslutningen af fase II (ambulant gruppe). Det er meningen, at disse data skal danne grundlag for et effektmål (kvalitetssikring), hvor vores forventning er en betydelig reduktion af selvdestruktive impulser og handlinger samt en generel symptomlættelse. Der har været mange praktiske og tekniske problemer med installationen og anvendelsen af registreringsprogrammerne, hvilket fortsat ikke er på plads. Vi er på det seneste begyndt at kunne bruge dele af programmerne, og håber på at vi indenfor de næste par måneder kan bruge opgørelser fra SCL 90 og IPP i forvisiteringen og i behandlingstilrettelæggelsen.

Vi forsøger hele tiden at videreudvikle og gøre programmet bedre og mere sammenhængende, og har derfor nogle fokuspunkter vi arbejder med som afdeling. Det er bl.a. en større opmærksomhed på de sociale forhold som økonomi, bolig og uddannelse eller beskæftigelse. I starten af afdelingens historie har der

ikke været mere end et par timers socialrådgiverbistand om ugen, og der har derfor skullet prioriteres skrappt med de få timer, der har været til rådighed. Det er et felt, vi i den nærmeste fremtid vil beskæftige os mere med, da vi oplever, at uafklarede sociale forhold ofte er forstyrrende for behandlingen på en u hensigtsmæssig måde. Vi vil derfor forsøge at blive mere opmærksomme på disse aspekter i forvisitationen og måske allerede i ventetiden på behandlingen at kunne støtte og vejlede patienten omkring disse forhold. Dette vil forhåbentlig kunne skabe en større sammenhæng mellem patientens ydre liv og behandlingen.

Et andet vigtigt fokusområde er indsatsen overfor patienter med børn, og hvordan vi i den forbindelse kan sikre et samarbejde med de kommunale myndigheder om forholdende for barnet og en styrkelse af forælderrollen. Der har tidligere været en forældregruppe i afdelingen, som har måttet lukke ned i en periode. Vi regner dog med, at denne gruppe snart kan blive genåbnet.

Derudover forsøger vi i øjeblikket at planlægge, hvordan vi fremover kan blive bedre til at inddrage de pårørende på et tidligt tidspunkt i behandlingen. På længere sigt kunne der evt. blive afholdt undervisningsforløb for de pårørende, så de bliver bedre i stand til at forstå lidelsens karakter og derved i højere grad kan støtte op om behandlingen.

Sidst men ikke mindst er vi optaget af at sikre personalet tilstrækkelig undervisning og supervision for at kunne magte den store opgave det er udelukkende at tage sig af denne patienttype. Vi har derfor daglige ”refleksionsrum” eller overleveringer, hvor teamet i fællesskab prøver at rumme og forstå de mange processer der er i gang.

Boganmeldelse

Jørgensen CR. *Personlighedsforstyrrelser. Moderne relationel forståelse og behandling af borderline-lidelser*

København: Akademisk Forlag, 2006-07-06 512 sider. Pris: 449 kr. ISBN 87-500-3874-5

Forfatteren er lektor i klinisk psykologi ved Århus Universitet, ph.d. og uddannet gruppeanalytiker. I indledningen gør forfatteren sit grundsynspunkt klart: hvis man vil være professionel i sin kontakt med personlighedsforstyrrede mennesker, må man støtte sig til gode teoretiske modeller, empirisk baseret viden og have klinisk funderede retningslinier. Det efterfølgende kapitel er en fint afvejet gennemgang af definitioner, af det kategorielle system og af de dimensionelle alternativer. Forfatteren kritiserer med rette det nuværende diagnosesystem, som har dårlig afgrænsning over for det normale, skaber en kunstig høj komorbiditet, har begrænset validitet og mangler en gennemgående teori. Forfatterens videnskabelige tilgang giver læseren en følelse af at være i solide hænder i gennemgangen af et vanskeligt emne, og forfatteren er helt opdateret i empirien, hvad bogens ca. 600 referencer vidner om.

I et kapitel om ætiologiske modeller anvender forfatteren sin socialpsykologiske analyse af mennesket i en senmodernistisk vestlig kultur og kæder det sammen med udvikling af personlighedspatologi. Personlighedsforstyrrelser er her nærmest gjort identisk med borderlinediagnosen, hvilket ikke er hensigtsmæssigt (se senere). Forfatteren har en fin gennemgang af borderlinebegrebets vanskelige afgrænsning over for PTSD og de affektive lidelser.

De teoretiske modeller præsenterer forfatteren i en grundig gennemgang over 144 sider af de store navne inden for den psykoanalytiske skole, fra Freud, Abraham, Reich over Winnicott, Klein, Balint og frem til de moderne bidrag fra selvpsykologi (Kohut), tilknytningsteori (Bowlby) og mentaliseringsbegrebet (Fonagy). Forfatteren tager stilling undervejs, vægter de forskelliges bidrag, hvad der letter læsningen af dette relativt lange afsnit, som fører frem til beskrivelsen af en relationel baseret model. De vigtigste inspirationskilder her er Kernberg, Clarkin og Gabbard, som hver på deres måde har bidraget til at påpege betydningen af nærvær og neutralitet i relationen til borderlinepatienten. Forfatteren har overblik og nysgerrighed nok til også at kunne præsentere de kognitive modeller (Linnehan, Ryle, Young). Forfatteren runder af med en gennemgang af empiriske forløbs- og effektundersøgelser af borderlinetilstande, som er kendetegnet ved en høj grad af remission.

Bogen handler som det fremgår først og fremmest om borderlinepatienter. Bogens hovedtitel burde nok afspejle dette. Borderline personligheden udgør reelt højst 10 procent af personlighedsforstyrrelserne, om end måske den mest prævalente blandt de indlagte. Vi hører i bogen meget lidt om cluster A (de excentriske: skizoide og paranoide) og cluster C (de hæmmede: tvangsprægede, dependente, ængstelig undvigende). At identificere personlighedsforstyrrelser med borderlinetilfælde – som altid tager al opmærksomheden – kan lede til dårlig diagnostik i klinikken og medvirke til at bringe området i miskredit. Man må håbe, at bogen ikke får nogen til at vende området ryggen i fortvivlelse over, at alt bliver kaldt borderline. Vi skulle gerne have udviklet den samme tradition i Danmark som i Norge, hvor de seneste 10-15 års forskningstradition har ført til ligeværdig interesse for behandlingen af alle personlighedsforstyrrelser.

Forfatteren har en fortælleglæde og formår med grundighed og sproglig elegance at omskrive videnskabelig litteratur, så den bliver letforståelig og overskuelig. Nogle gange bliver sætningerne dog hæsblæsende lange (op til 108 ord pr. sætning (s. 313)!).

Bogen fortjener en bred læserkreds. Psykoterapeuten, den forskningsinteresserede og klinikere i psykiatrien vil hver især finde inspiration og vigtige informationer her. Bogen egner sig også som udgangspunkt for studiekreds eller som grundbog for ansatte i specialafdelinger til behandling af personlighedsforstyrrelser, og den skal naturligvis stå på ethvert psykiatrisk bibliotek.

Erik Simonsen

Kontingent

I dette Newsletter er indlagt girokort til betaling af kontingent for 2007. Årskontingentet er fortsat 300,00 kr. Kontingent bedes betalt **senest 1. april 2007**. Vælger du at betale via netbank, bedes du tydeligt angive navn ved betalingen. Kontonummeret i BG Bank er: 1551-0004639677.

Opmærksomheden henledes på, at man er medlem som *privatperson*, hvorfor kontingent ikke betales/opkræves via EAN-nummer.

Dorit Mortensen

Kalender

Xth International ISSPD Congress, 19-22 September 2007, The Hague, The Netherlands - www.isspdcongress2007.nl.

Obs.: deadline for abstracts er 1. april 2007.

Kontaktpersoner/bestyrelse

Forskningslektor, forskningsoverlæge Erik Simonsen (formand for bestyrelsen)
Region Sjælland, Psykiatrien Roskilde, Smedegade 10-16, 4000 Roskilde
E-mail rfes@ra.dk, tlf. 4732 7775, fax 4632 0241

Specialeansvarlig overlæge i psykoterapi Morten Kjølbye (næstformand)
Klinik for Personlighedsforstyrrelser, Psykiatrisk Hospital, Skovagervej 2,
8240 Risskov
E-mail mkj@psykiatri.aaa.dk, tlf. 7789 2761, fax 7789 2799

Speciallæge i psykiatri Ulrik Haahr
Region Sjælland, Psykiatrien Roskilde, Smedegade 10-16, 4000 Roskilde Amt
E-mail ulrik.haahr@mail.dk, tlf. 3322 4252

Cand.psych., ph.d. Birgit Bork Mathiesen
Universitetsklinikken, Landemærket 9, 1119 København K
E-mail Birgit.Bork.Mathiesen@psy.ku.dk, tlf. 3532 4900

Afdelingslæge Per Sørensen
Specialiseret Enhed, Amager Hospital, Digevej 110, 2300 København S
E-mail per.soerensen@dadlnet.dk

Psykolog Sebastian Simonsen (ansv. Newsletter og hjemmeside)
Region Sjælland, Psykiatrien Roskilde, Smedegade 10-16, 4000 Roskilde
E-mail rfss@ra.dk, tlf. 4732 7883, fax 4637 2153

Cand.psych., ph.d. Per Nielsen
Ringgården, Afdeling for forskning og formidling, Strandvejen 1,
5500 Middelfart
E-mail per@ringgaarden.dk, tlf. 6441 2505, fax 6441 5981

Overlæge Bo Jensen Hou, Nobisvej 46, 3460 Birkerød
E-mail bo.hou@dadlnet.dk

Sekretær Dorit Mortensen

**Region Sjælland, Psykiatrien Roskilde, Smedehus, Smedegade 10-16, 4000
Roskilde**

E-mail rfdm@ra.dk, tlf. 4732 7775, mobil 2628 2916, fax 4632 0241